

Χρονοχώρα

Ταξίδι στους Χρόνους των Ρημάτων



my - book.gr

Πρότυπο Ψηφιακό Εκπαιδευτικό Υλικό

Η συγγραφική ομάδα του my-book.gr

Περιεχόμενα

Θεωρητικό υπόβαθρο	4
Παρόν-Παρελθόν-Μέλλον	13
Παρουσίαση των Χρόνων	13
Ακολουθία ενεργειών	16
Το τρένο των χρόνων	18
Ταξιδεύοντας στον χρόνο	19
Η χώρα του Ενεστώτα	26
Η χώρα του Παρατατικού	29
Η χώρα του Αορίστου	32
Συγκριτικές Δραστηριότητες για τον Παρατατικό και Αόριστο	43
Η χώρα του Εξακολουθητικού Μέλλοντα	49
Η χώρα του Στιγμιαίου Μέλλοντα	52
Η χώρα του Παρακειμένου	56
Η χώρα του Υπερσυντέλικου	59
Η χώρα του Συντελεσμένου Μέλλοντα	64
Συγκριτικές Δραστηριότητες για τους Μελλοντικούς Χρόνους	68
Ομαδοποίηση	72
Βιωματικές δραστηριότητες	73
Παιχνίδια	81
Παράρτημα	92

Θεωρητικό υπόβαθρο

Περίληψη

Οι χρόνοι είναι οι μορφολογικοί τύποι του ρήματος με τους οποίους δηλώνεται πότε γίνεται αυτό που σημαίνει το ρήμα. Οι χρόνοι είναι τριών ειδών: α) οι παροντικοί, β) οι παρελθοντικοί και γ) οι μελλοντικοί. Πολλές φορές, οι μαθητές δυσκολεύονται να κατανοήσουν τις χρονικές βαθμίδες των ρημάτων καθώς και τον τρόπο με τον οποίο σχηματίζονται οι καταλήξεις τους. Με αφορμή το γεγονός αυτό, δημιουργήθηκε το παρόν διδακτικό υλικό παρέμβασης. Απευθύνεται σε μαθητές 7 ετών με διάσπαση ελλειμματικής προσοχής και υπερκινητικότητας καθώς αδυνατούν να συγκεντρωθούν στην εκπαιδευτική διαδικασία με αποτέλεσμα να αδυνατούν ως προς τη γενίκευση γραμματικών κανόνων. Αποτελεί χρήσιμο υλικό γενίκευσης των κανόνων των ρημάτων και συμβάλλει σε δεξιότητες αυτο-οργάνωσης και αυτοδιόρθωσης οι οποίες είναι σημαντικές σε μαθητές με ΔΕΠ-Υ για την επιτυχή ολοκλήρωση των δραστηριοτήτων τους.

Λέξεις Κλειδιά: χρόνοι, ρήματα, γενίκευση, γραμματικοί κανόνες

Εισαγωγή

Ρήμα

Το ρήμα αποτελεί μέρος του λόγου το οποίο φανερώνει ότι ένα πρόσωπο, ζώο ή πράγμα ενεργεί, παθαίνει κάτι ή βρίσκεται σε μία κατάσταση. Το ρήμα έχει πολλά χαρακτηριστικά όπως είναι οι διαθέσεις, οι συζυγίες, οι φωνές, οι εγκλίσεις, το ποιόν ενέργειας, οι αριθμοί, τα πρόσωπα και οι χρόνοι.

Όταν κλίνεται ένα ρήμα διαπιστώνουμε ότι κάποιο μέρος μένει σταθερό και κάποιο αλλάζει.

- Θέμα λέγεται το αμετάβλητο μέρος της κλιτής λέξης προς την αρχή της: ήρω-, άκου-, γραφ-, δεν-.

- Ο τελευταίος φθόγγος του θέματος λέγεται χαρακτήρας. Ο χαρακτήρας μπορεί να είναι φωνήεν ή σύμφωνο·

π.χ. του θέματος ηρω- χαρακτήρας ω· του θέματος ακου- χαρακτήρας ου· του θέματος γραφ- χαρακτήρας φ· του θέματος δεν- χαρακτήρας ν.

- Κατάληξη λέγεται το μεταβλητό μέρος της κλιτής λέξης προς το τέλος της: -ω, -εις, -ει κτλ. (Φιλιππάκη-Wamburton, Κοτζόγλου, Γεωργιαφέντης & Λουκά, 2015).

Αύξηση

Η αύξηση αφορά τον μορφολογικό τύπο του ρήματος και εισάγεται πριν από το θέμα στον παρατατικό και αόριστο της οριστικής. Η αύξηση δηλώνει πως η πράξη που εκφράζει το ρήμα έγινε στο παρελθόν (γράφω → έγραφα και έγραψα). Συνήθως, το μόρφημα της αύξησης είναι το -ε ή πιο σπάνια το -η (ξέρω → ήξερα).

Επιπλέον, η αύξηση μπορεί να είναι είτε εσωτερική είτε εξωτερική. Η εσωτερική αύξηση μπαίνει στο εσωτερικό του ρηματικού τύπου των σύνθετων ρημάτων (προβλέπω → προέβλεπα). Η εξωτερική αύξηση μπαίνει στην αρχή του ρηματικού τύπου (βλέπω → έβλεπα).

Αναγνώριση

Επισημάνση: Ζωγράφισε τα ρήματα που βρίσκονται στον **Ενεστώτα**.



Επισημάνση: Κύκλωσε την κατάληξη και γράψε αν το ρήμα βρίσκεται στον **Ενεργητικό Ενεστώτα** ή στον **Παθητικό Ενεστώτα**.

παίζω	⇒	
δροσίζομαι	⇒	
αγαπιέμαι	⇒	
κυλώ	⇒	
κρύβομαι	⇒	
ζυγίζω	⇒	
κρατιέμαι	⇒	

Επισημάνση: Ζωγράφισε την κατάληξη και μετάφερε τα ρήματα από τον **Ενεργητικό Ενεστώτα** στον **Παθητικό Ενεστώτα** και το αντίστροφο.

Ενεργητικός Ενεστώτας	Παθητικός Ενεστώτας
κρύβω	
	πλένομαι
κυλώ	
	αγαπιέμαι
δένω	

Αναγνώριση

Επισήμανση: Κύκλωσε τα ρήματα που βρίσκονται στον Παρατατικό.



Επισήμανση: Μετάφερε τις προτάσεις στον Παρατατικό.



Η μαμά φτιάχνει κέικ.

.....



Τα παιδιά κολυμπούν.

.....



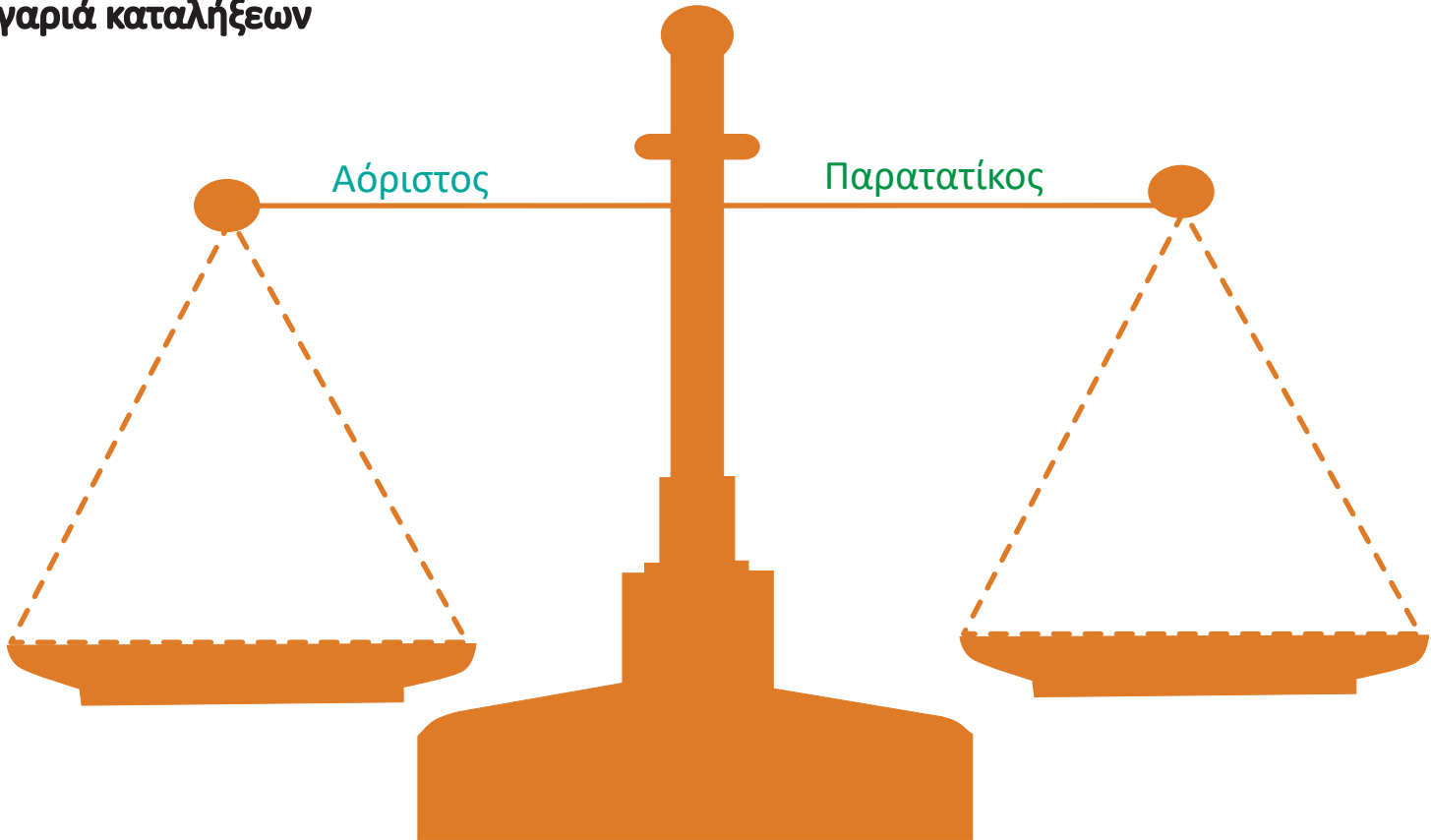
Η Νίκη κρατιέται από το σχοινί.

.....

Συγκριτικές Δραστηριότητες για τον Παρατατικό και Αόριστο

Επισήμανση: Κόψε και κόλλησε τις καταλήξεις στην πλευρά της ζυγαριάς που ταιριάζουν.

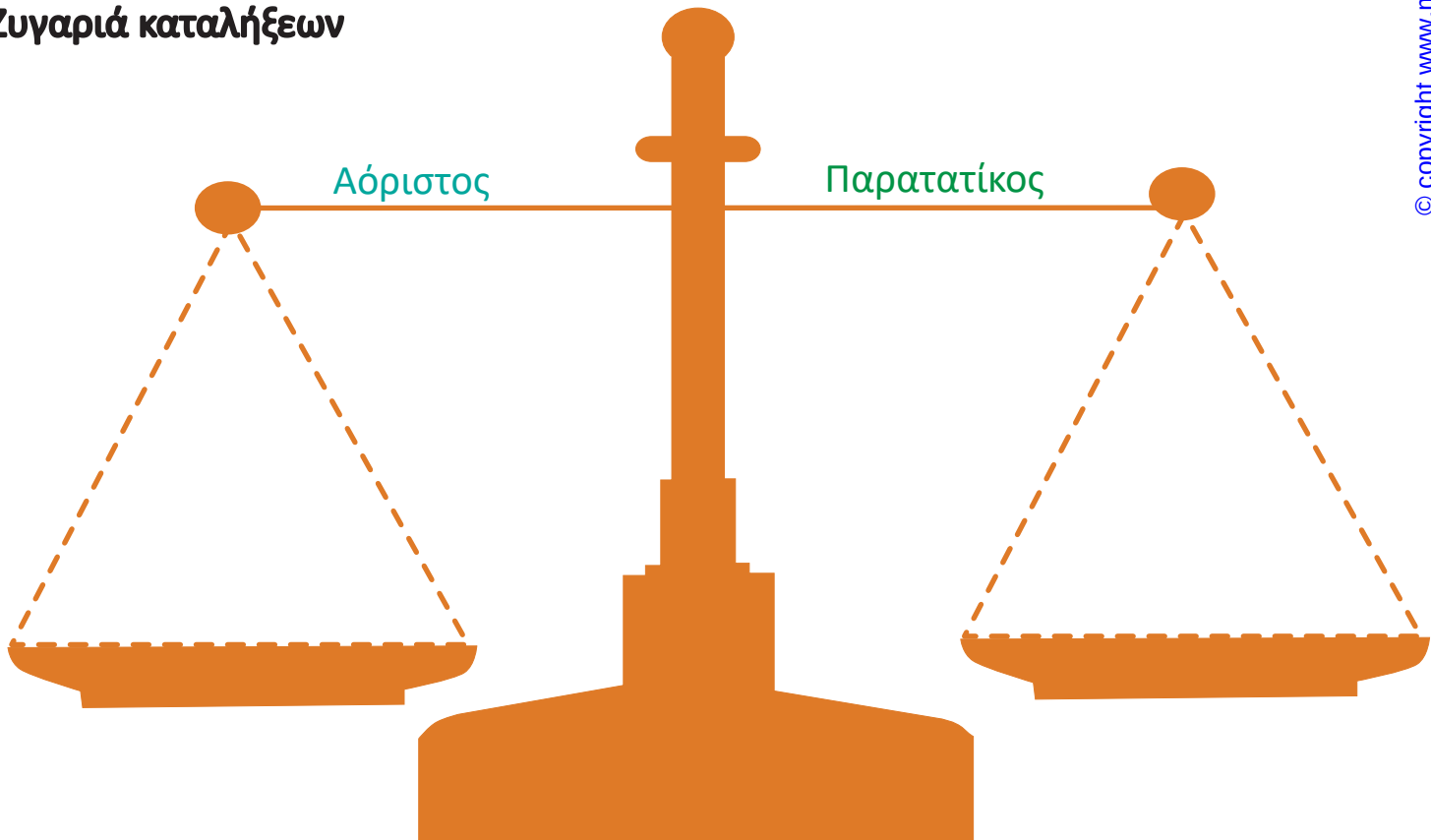
Ζυγαριά καταλήξεων



-ουσα	-ηκαμε	-ψαν	-ουσε
-ξατε	-ηκα	-αγατε	-γαν

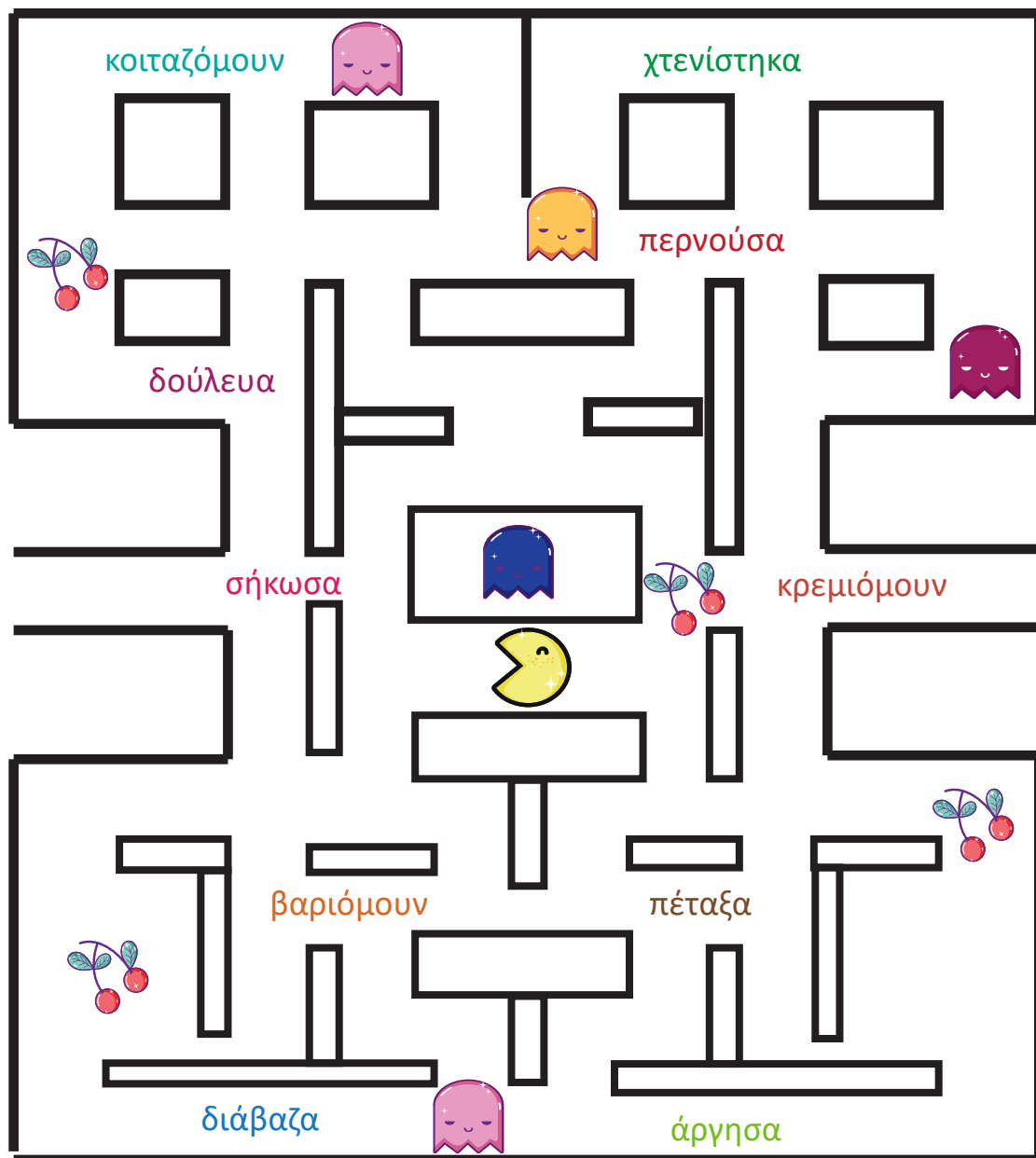
Επισήμανση: Κόψε και κόλλησε τα ρήματα στην πλευρά της ζυγαριάς που ταιριάζουν.

Ζυγαριά καταλήξεων



Ανέχτηκα	ξενυχτούσαμε	λείψατε	δίστασαν
εδίπλωσες	αδικήσατε	έκλεβε	νελοίψαν

© copyright www.mypbook.gr



Παρατατικός ρημάτων σε-ουμαι, -ιμαι

Ενεστώτας	Παρατατικός	Ενεστώτας	Παρατατικός
Βαριέμαι Βαριέσαι Βαριέται Βαριόμαστε Βαριόσαστε/ιετε Βαριούνται	Βαριόμουν Βαριόσουν Βαριόταν Βαριόμασταν/στε Βαριόσασταν/στε Βαριούνται/όνταν	Ασχολούμαι Ασχολείσαι Ασχολείται Ασχολούμαστε Ασχολείστε Ασχολούνται	Ασχολούμουν (ασχολούσουν) Ασχολούνταν Ασχολούμασταν/στε (ασχολούσασταν) Ασχολούνταν

Επισημάνση: Βρες τα ζευγάρια που ταιριάζουν.

Επισημάνση: Βάλε τα ρήματα στον παρατατικό (και στα δύο μέρη της πρότασης, αν υπάρχουν).

✓ Οι ναυτικοί στερούνταν τα φρέσκα φρούτα και λαχανικά στο ταξίδι.

-ουμαι				
Συνεννοούμαστε	•		•	τα φρέσκα φρούτα και λαχανικά στο ταξίδι.
Οι ναυτικοί στερούνται	•		•	από τη φασαρία.
Διηγείστε	•		•	μία χαρά με τους φίλους του.
Ενοχλείται	•		•	από τη θαλασσοταραχή.
Το καράβι απειλείται	•		•	ψεύτικες ιστορίες.

-ιμαι				
Αναρωτιέμαι	•		•	γι' αυτό που έγινε.
Παραπονιέστε	•		•	γιατί μου τα λες όλα αυτά.
Στενοχωριόμαστε	•		•	από όλο το πλήρωμα.
Το θέμα συζητιέται	•		•	από τη σκάλα για να μην πέσουν.
Κρατιούνται	•		•	στον καπετάνιο για την καθυστέρηση.

Επισημάνση: Μετάφερε τα ρήματα από τον Αόριστο στον Παρατατικό και από τον Παρατατικό στον Αόριστο.

απαντούσες ➡

ράψαμε ➡

χτυπιόταν ➡

τιμούσατε ➡

ρουφήχτηκα ➡

ενώσαμε ➡

ονειρευόμουν ➡

Αναγνώριση

Επισήμανση: Διόρθωσε τα λάθη. Τα ρήματα πρέπει να βρίσκονται στον Στιγμιαίο Μέλλοντα.

θα παλεύω:
φεύγεις:
αγαπιέμαι:
γράφθηκα:
θα τρέχουμε:
θα κολυμπάς:



Επισήμανση: Μετάφερε τις προτάσεις στον Στιγμιαίο Μέλλοντα.



Το σχολείο έκλεισε για τρεις μέρες.

.....



Ο Πέτρος άνοιξε το δώρο και χάρηκε πολύ.

.....



Ο Σπύρος οδηγάει μηχανάκι.

.....



Το παιδί δοκιμάζει διάφορα καπέλα.

.....

Επισήμανση: Τι είχε κάνει και τι δεν είχε κάνει ο παππούς του Αχμέτ όταν ήταν μικρός; Φτιάχνω προτάσεις.

	
Καραγκιόζη Δουλειά Όνειρα για το μέλλον Ταξίδια στην πόλη Πολλοί φίλοι	Σινεμά Εκδρομές Σχολείο Βιβλία Μακρινά ταξίδια Υπολογιστή
